

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIO Y REDACCIO
LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

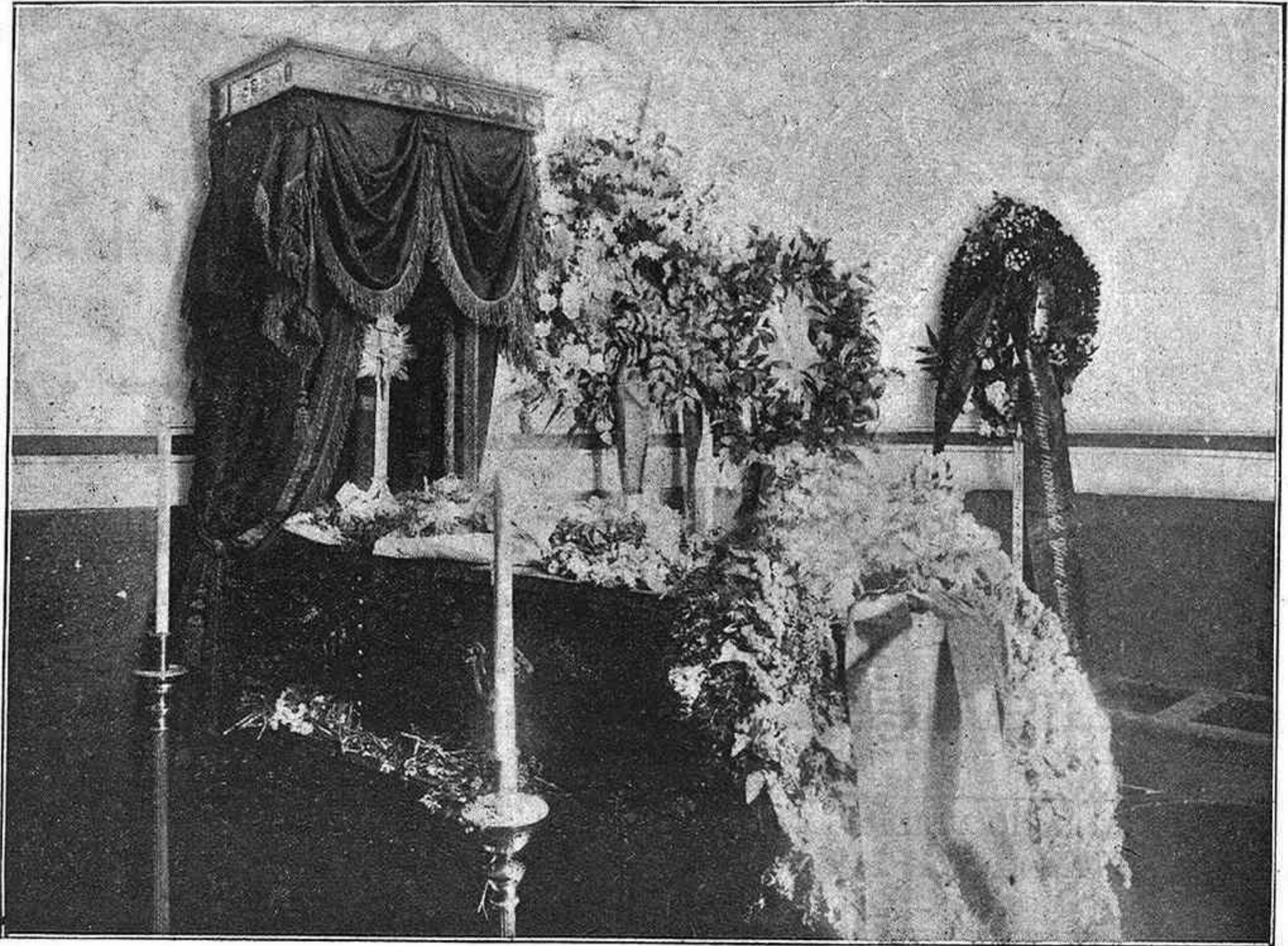
PREU DE SUSCRIPCIO
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas
Extranger, 5.

A LA PORTA DE LA «DISPUTACIO»

—¡Faltan espolsadors, noys!

—Sí, però no son de paper, els que aquí 's necessitan.

La caixa contenint las despullas de l' ilustre Albéniz, en la sala-dipòsit de la estació de Fransa.

CRÓNICA

EL CORPUS

ELS castellans senyalan el dijous del Corpus com una de las tres diadas de l' any que lluheixen més que 'l sol. Y jo vull afegir que d' entre aquestas tres diadas anyals—Dijous Sant, Corpus y l' Ascensió—la del Corpus es la que lluheix més resplendentament.

La festa del Corpus té á Barcelona un florit encant poètic que la fa estimar y desitjar. Plenament convertida en una festa popular, la seva significació religiosa ha passat á esser secundaria. La solemnitat catòlica del *Corpus Christi*, la celebració del misteri eucarístic, es lo que menys se veu en la festa ciutadana. L' espectacle, el bellíssim espectacle, el constituheix, no la filera processional de la gent ab ciris encesos y blandons flamejants, ni la sagrada magestat del talem, ni las vestiduras del clero, ni l' escolta militar. L' espectacle no está en l' acte, sinó en la decoració de l' acte: en la gentada remorosa que invadeix las amplas vías de la ciutat, en la gentilesa de las nostras donas somrientas, en las balconadas d' hermosura, en la bellugadissa dels colors de vestits y ombrelas, en l' or de ginesta que 'ns han donat las montanyas amigas, en l' alegria de las caras, en la llum del cel blavíssim, en l' espurneig adorable dels ulls femenins...

Corpus! Corpus... Els ayres de la serra, flayrosos de flors silvestres, baixan dolsament á la ciutat endiumenjada. Els jardins ciutadans elevan y escampan, gelosos dels flayres montanyenchs, els seus fins perfums. Surt la multitud al carrer ab l' alegria als cors y á las caras. Se sent l' alenar de la vida, rítmich y voluptuós.

Es el nostre Corpus diada d' or. Hi ha l' or de las ginesteras en las soletats silenciosas de las montanyas. Hi ha l' or de la ginesta desfullada encatífant, humil, els carrers remorosos de las urbs y voleyant en l' ayre. Hi ha l' or del sol en cel y en l' atmósfera palpitant. Hi ha en els cors de la gent or d' alegrías, qu' es or fonedís d' unas horas fugitivas y magníficas.

* *

¿Veritat, amich, que has sortit al carrer en la tarde del Corpus y t' has barrejat ab la gernació bellament abigarrada?

Sí; has sortit al costat de la teva aymada, que t' mirava ab ulls enlluhernats y t' somreya ab dolcesa inefable. Has parlat ab ella de deliciosas petites cosas d' amor, mentres la ginesta, llensada dels balcóns, queya damunt dels cabells d' ella. La professó tu l' has vista passar en las ninetas dels ulls de la estimada, y has pensat, tot agenollante maquinalment davant del talem, en la fresca delícia d' un petó sobre 'ls llabis d' ella.

* *

Els gegants, els gegants del Corpus... Avans del

GRÁFICA

La manifestació cívica en homenatge als màrtirs de la patria, al passar per la plassa de Catalunya.

Corpus y passat Corpus, jo sempre he cregut que aixó dels gegants es una cosa ridícula, indigna de la modernitat de la Barcelona nostra. Pero en la diada del Corpus, en el moment de la professó, al divisar las altas figuras dels gegants, he sentit el batech dels recorts de criatura. Y si avans del Corpus y passat el Corpus m' he alegrat de que l' Ajuntament barceloní no portés els seus gegantots á la professó, en la tarde del Corpus, en aquella hora precisa, he agrahit á la iglesia de Santa María del Mar que hagi deixat els seus.

Vosaltres, els que sortiu pel Corpus ab la vostra muller feconda y ab la fillada, ¿no sentiríau recansa si, no veyent els gegants al davant de la professó, el vostre menut os preguntés, contrariat: —¿Hónt son els gegants?... ¿Que no hi ha gegants?... ¿Per qué no hi van els gegants?...

Els versos d' en Joan Maragall sonan á las nostras orelles davant dels gegantots d' amable lletjesa:

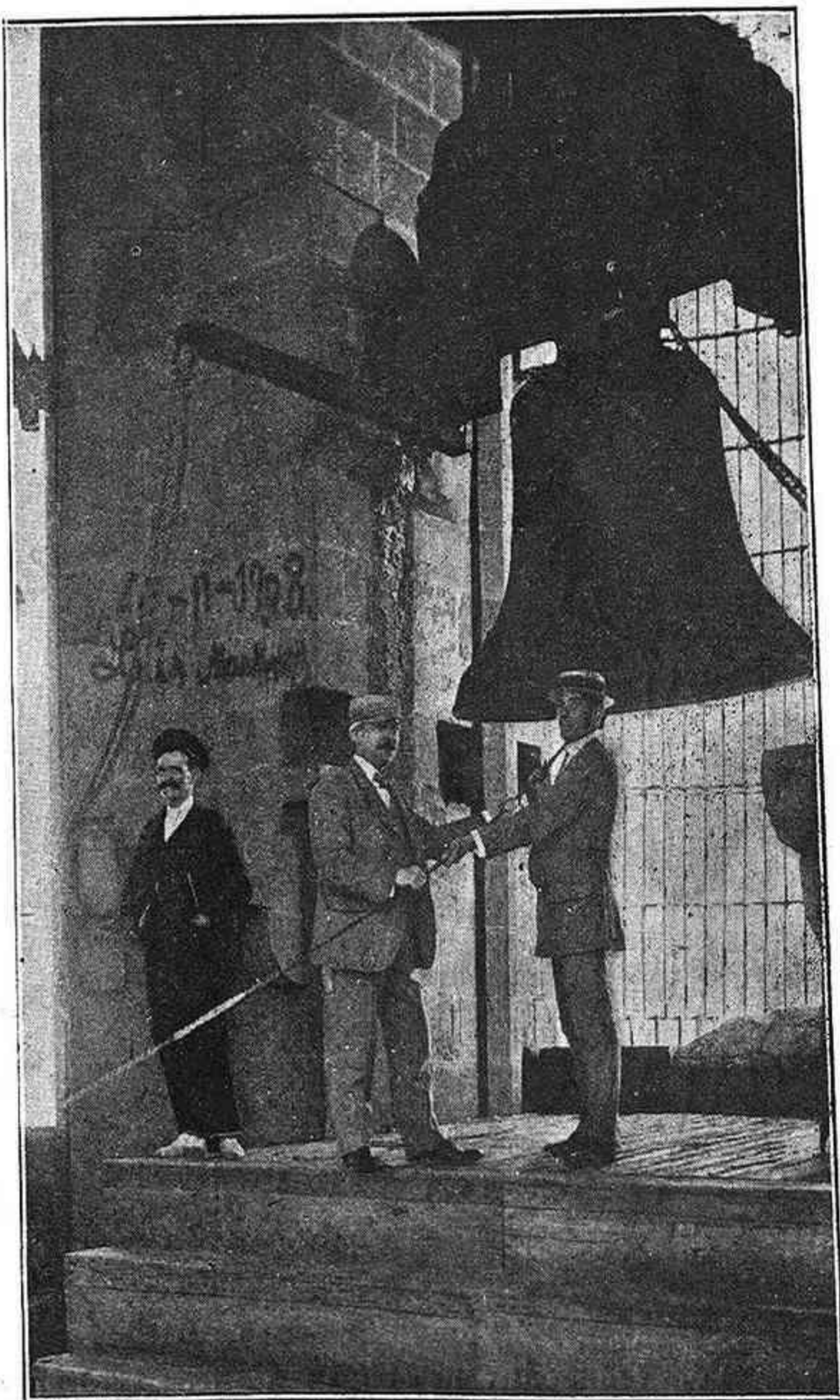
Els gegants, els gegants
ara ballan, ara ballan;
els gegants, els gegants
ara ballan com avans...

* *

Grogor de ginesta... Or de ginesta... Vermellor dels llabis de la estimada... Rosa de sanch dels seus llabis...

¡Oh diada del Corpus! ¡Oh tarde del Corpus! Tu no tens ánima cristiana, tu no tens ánima católica. L' ánima teva, Corpus nostre, es l' ánima pagana, la immortal ánima pagana de la nostra rassa.

WIFRET

La Tomasa, campana ab la qual tocaren á somatent el día 3 de Juny de 1809 els barcelonins Portet, Mas y Lastortras, mentre á la Explanada eran executats els patricis Massana, Pou, Aulet, Gallifa y Navarro.

* * *
 Per entre les espigues
 que cimbrejen al vent,
 la parella amorosa
 fa via lentament.

El blat cedeix, de sopte,
 y, al só d' un bes vibrant,
 s' entrega la donzella
 en brassos del galán.

Al poch rato, estridentia,
 com un cop de fuèt
 se sent una rialla
 de faune satisfet...

Y, en mitj del tou d' espigues
 qu' ha breçolat el goig,
 quatre roselles pàlides
 treuhen son capet roig.

MAYET

PROGRAMA INCOMPLERT

—Don Domingol... Don Domingol...
 El senyor Sanllehy, ab aquell extrany gesto de boca que no deixa acabar d' entendre bé si somriu ó si té mal de caixal, s' atura,

—¿Es cert, don Domingo, que vosté es el president de la «Societat d' Atracció de Forasters»?

—Per servirlo.

—Permetim, donchs, que á manera d' introducció el felicit.

—¿Sobres?

—Sobres las deu mil pessetas que pels gastets de la Societat els ha donat l' Ajuntament.

—Mil gracias.

—No; ja pot dir *deu mil*. A rahó d' una gracia per cada pesseta.

—Deu mil gracias, donchs. Aixó ray que no costa cap quarto.

—Vosté sempre tan rumbós!...

—Mil gracias.

—Deu mil, deu mil hem dit.

—Te rahó.

—Entrém, donchs, en materia. ¿Sab que he vist el seu programa?

—¿Vol dir el programa de las festas de Maig, Juny y Juliol?

—Exactament.

—Suposo que li haurá agradat. Allá 's veu de lo qu' es capás la «Societat d' Atracció de Forasters» quan del bé de Barcelona 's tracta.

—Sí, senyor; es una cosa magnífica. Més que per res, per la imaginació que hi campeja. Verbi-gracia, alló de posar la solemnitat dels Jochs Florals com un festeig dedicat als forasters...

UN GEGANT QUE PARLA COM UN HOME

—Cóm redimontri 'ns obligan á sortir á nosaltres, haventhi tanta gent que 'ns fa, tot l' any, la competencia!...

AL CURS DE LA PROFESSÓ

—La deixo triar, prenda. ¿Qué s' estima més? ¿Ginesta ó paperets?

—Si son de 25, paperets.

—Mil gracias.

—Després, alló altre d' anunciar pera últims de Maig la colocació del bust de 'n Guimerá en la galería de bustos de catalans ilustres... Jo no l' he vist pas inaugurat aquest busto...

—Jo tampoch; pero, sigui com sigui, el reclám que ab aixó hem fet ningú ens el quita.

—Y la celebració d' un Congrés de llibrers y editors el día 7 de Juny... ¿Vol dir que aixó es una festa?

—Vaya!... Miri si ho es que l' Ajuntament té ja mil pessetas á punt pera obsequiarlos ab un tiberi.

—Pero, 'ls altres forasters ¿quín pito hi tocarán en aquest xeflis pressupostat en mil pessetas?

—Se 'l mirarán, home, se 'l mirarán. El seu objecte, al venir á Barcelona ¿no es mirar?

—Veig també que han posat al programa las professóns dels Corpus.

—Es clar! La qüestió es atreure. ¿Nosaltres ha-guessim pogut posarhi un auto de fé!

—Y al arribar al 23, observo que ab la major formalitat diuhen vostés: *Verbena de San Juan. Regocijos populares. Fiestas tradicionales.*

—Sí, senyor.

—Y en sent el día 28, tornan á repetir la mateixa cansó: *Verbena de San Pedro. Fiestas populares.*

—Naturalment!... A falta d' altra cosa...

—Si las cosas faltessin, tindrían vostés rahó; pero 'l cas es que lo que sobra son cosas. Els que han faltat son vostés al no incloure en el programa números de verdadera atracció y que no 's poden veure á tot arreu ni cada día.

—¿Quíns?

—Per exemple: una sessió del Excelentíssim Ajuntament en la que hi fessin us de la paraula en Valentí Camp y en Zurdo de Olivares...

—*Hombre!*...

—Després, la inauguració del Pabelló de sericultura celebrada el diumenge...

—Es cert.

—Pero lo fenomenal, lo qu' en vostés resulta imperdonable, es el no haverse recordat d' enquistar en el programa l' eclipse total de lluna del passat di-vendres.

—¿Vol dir que aixó s' hi podia posar?

—¿Per qué no?... Si hi han posat la professó del Corpus, las verbenas de Sant Joan y de Sant Pere y la inauguració d' un bust del qual ningú 'n té la menor noticia, ¿quín inconvenient hi havia en que l' eclipse també hi figurés?... Fins m' atreveixo á dirli una cosa.

—¿Qué?

—Que de tots els espectacles anunciats, l' eclipse es el que hauria estat á major altura.—

Don Domingo mou altra vegada la boca ab aquell gesto que no acaba de deixar entendre si somriu ó si té mal de caixal.

Pero ab la cara li coneix que en el programa de festas del any que vé hi figurarán també un parell d' eclipses.

Y ¡quí sab! potser fins els días de gala con uniforme.

MATIAS BONAFÉ

ÍNTIMA

¿Qué trista 't veig avuy, mareta meval
 Tos negres ulls, pel bloch del calendari
 divagan al etzar.

¿Qué 't porta aquesta fetxa á la memoria
 que 't brollin dugas llágrimas ruelas
 y 't nuhi 'l suspirar?

¿Recordas, tal vegada, ta viudesa,
 l' ausencia del amor que t' absorvía
 y qu' era l' amor meu?...

Darías tú, la vida per tornárme'l,
 y jo, á mas il·lusions renunciaria
 per' durlo al costat teu.

Recórdall..., recordemlo avuy y sempre...
 Va ser per tú un company insustituible,
 un home dels més bons;
 per mí fou pare y mestre á la vegada,
 puig si ell forjá mon ésser, gran, va omplir-lo
 d' humanas perfeccions.

Seguím la ruta empresa ab novas forsas.
 Si desfallím, caurém ans d' arribarhi
 á obtindre sas virtuts;
 qu' abranci nostres cors la remembransa;
 son recort será un doll de vida intensa
 pels nostres pits vensuts.

.....

JOBICO

GLOSARI

L'ALBENIZ

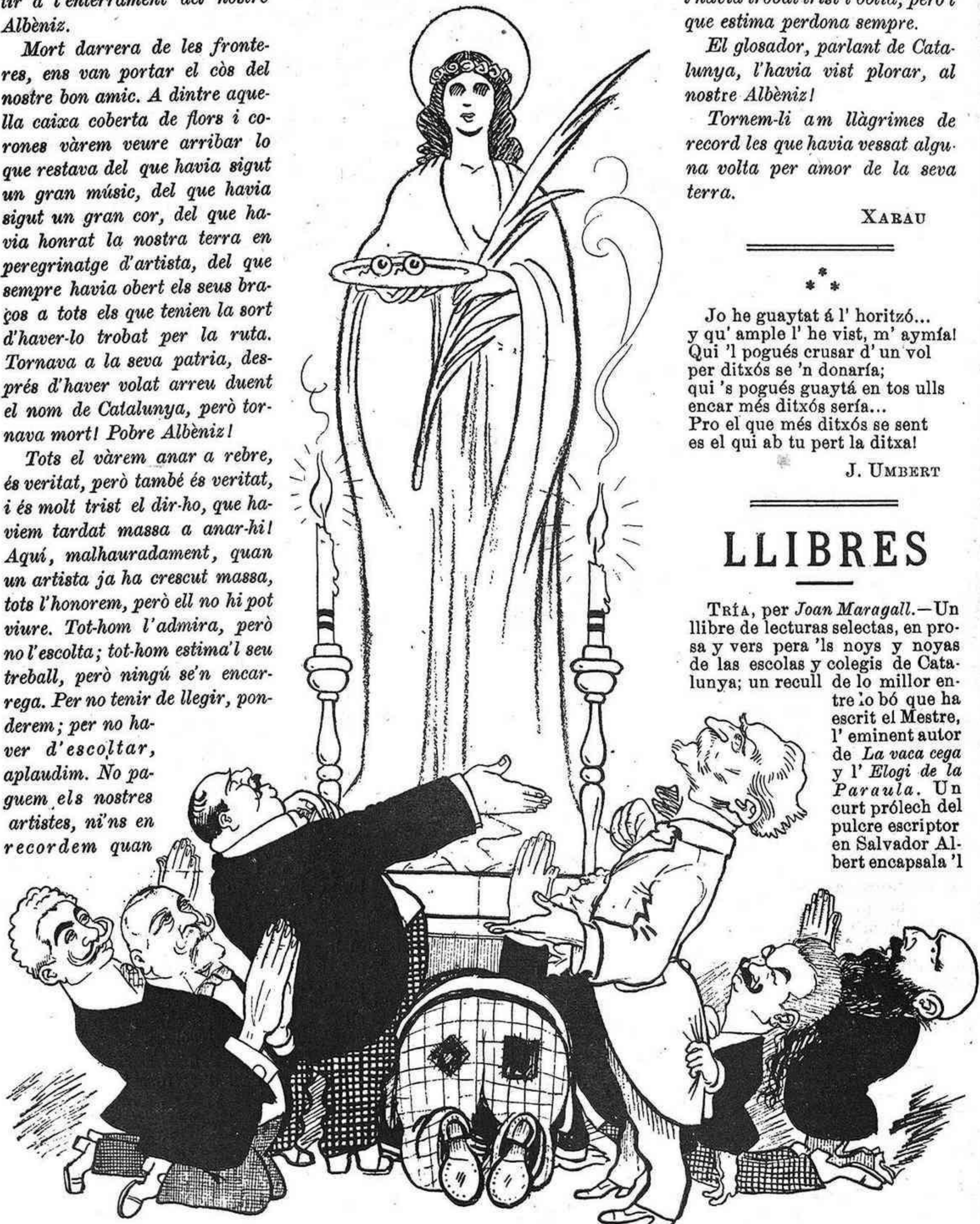
Més sovint de lo que voldriem aquets glosaris han de deixar de ser alegres pera condoldre-ns d'alguna desgracia que fereix la nostra terra.

Diumenge vam haver d'assistir a l'enterrament del nostre Albèiz.

Mort darrera de les fronteres, ens van portar el còs del nostre bon amic. A dintre aquella caixa coberta de flors i coronas vàrem veure arribar lo que restava del que havia sigut un gran músic, del que havia sigut un gran cor, del que havia honrat la nostra terra en peregrinatge d'artista, del que sempre havia obert els seus braços a tots els que tenien la sort d'haver-lo trobat per la ruta. Tornava a la seva patria, després d'haver volat arreu duent el nom de Catalunya, però tornava mort! Pobre Albèiz!

Tots el vàrem anar a rebre, és veritat, però també és veritat, i és molt trist el dir-ho, que havíem tardat massa a anar-hi! Aquí, malhauradament, quan un artista ja ha crescut massa, tots l'honorem, però ell no hi pot viure. Tot-hom l'admira, però no l'escolta; tot-hom estima'l seu treball, però ningú se'n encarrega. Per no tenir de llegir, ponderem; per no haver d'escoltar, aplaudim. No paguem els nostres artistes, ni'ns en recordem quan

À LA CAPELLA DE LA «CASA DEL PUEBLO»

—Santa Lluçia, Santa Lluçia,
escolteunos per pietat;

l'torneuli al nostre caudillo
la vista y la claretat!

viuen, però'ns podem alabar de que'ls fem un bon enterro.

El públic, inconscientment, estem segurs de que se'n fa càrrec, que'ls descuïts que ha tingut en vida són un agravi pera l'artista, i se'n penedeix quan és mort, i la funció de l'enterrament és un acte de desagravis.

L'Albèiz no n'estava ofès. Era massa bò per estar-ne. Potser en un moment d'amargor l'havia trobat trist l'oblid, però'l que estima perdona sempre.

El glosador, parlant de Catalunya, l'havia vist plorar, al nostre Albèiz!

Tornem-li am llàgrimes de record les que havia vessat alguna volta per amor de la seva terra.

XABAU

* * *

Jo he guaytat á l'horitzó...
y qu' ample l' he vist, m' aymfal
Qui 'l pogués crusar d'un vol
per ditxós se 'n donaría;
qui 's pogués guaytá en tos ulls
encar més ditxós sería...
Pro el que més ditxós se sent
es el qui ab tu pert la ditxa!

J. UMBERT

LLIBRES

TRIA, per Joan Maragall.— Un llibre de lecturas selectas, en prosa y vers pera 'ls noys y noyas de las escolas y colegis de Catalunya; un recull de lo millor entre lo bó que ha escrit el Mestre, l' eminent autor de *La vaca cega* y l' *Elogi de la Paraula*. Un curt prólech del pulcre escriptor en Salvador Albert encapsala 'l

volúm, que conté, además de alguns autògrafs, el retrat del autor, y ha sigut bellament editat per la casa Dalmau Carles de Girona.

PSICOLOGIA Y ANTROPOLOGIA CRIMINAL, per *Lluís Gámbara*.—El professor de Dret Penal, senyor Gámbara, ha reunit en un elegant tomo de més de 300 planas las 27 lliçons de Psicologia y Antropologia Criminal que constituïren el curs donat per ell mateix en el Saló Doctoral de la nostra Universitat. Donada la competència del autor en aqueixas ciencias, que son unas de las que més interessan ayuy día, no extranyará á ningú que 'l llibre resulti de ferma consistència; ab la ventatja de que á la veritat fonamental y á la claretat dels técnichs rahonaments, cal afegirhi un estil forsa cuydat y agradós.

La obra va dedicada al nostre flamant Governador Civil, D. Angel Ossorio y Gallardo.

SILUETES D'ESCRITORS CATALANS DEL SIGLE XIX, per *Francisco Gras y Elías*.—Aquest autor, que ha viscut molt y té condicions de talent y sentiment, era 'l més indicat pera desenrotllar la tasca que aquesta obreta representa. Veritablement son claras y arrodonidas las siluetas de 'n Manuel de Cabanyes, de 'n Salvador Estrada, de 'n Camprodón, de 'n Bofarull, de 'n Bartrina, de 'n Tió, de 'n Balaguer y de 'l Antón Torres que 'ns fa reviure 'l senyor Gras y Elías en aquest simpátich volúm. No son biografías atapahidas d'enfarfechs crítichs; son notetas plenas de vida, recorts agredolsos que marcan la característica personalitat de cada una de las interessants figuras catalanas avans ditas.

El tomet forma part de la «Biblioteca Popular» de *L'Avenç*.

ELOIS Y MORLOCKS.—*Novela del Pervindre*, escrita per un tal Clendábims, quin objecte es presentar ab tota sa nuesa las exageracions del Materialisme en lluyta constant ab la Fé. Vé á ser una refutació de las tendencias literarias que han inspirat al gran Wells sas portentosas creacions, predestinant pera la Humanitat la transformació de las distintas rasses en dugas úniques, els *Elois* y els *Morlocks*, els *llops* y las *ovellas* y donant la victoria als *llops* y la rahó als *Niestzches* y *Marinettis*, sacerdots de la forsa y 'l astucia.

L'obra conté passatges ben interessants, descripcions inspiradas, y observacions que revelan un psicólech de cos enter, pero se ressent d'un estil teològich que la fa ensopida; tan en son fons com en sa forma, rancieja, fa olor d'incens, en una paraula.

Consta de dos tomos y porta un prólech de D. Modest H. Villaescusa y va adornada ab magníficas ilustracions de 'n Gili Roig y de 'n Opisso.

DONES Y ROSES, per *A. Calderer Morales*.—Es el primer volúm de la nova biblioteca «Amor y Lletres». El forma un triat aplech de poesias que denotan en 'l autor envejables condicions pel conreu del género íntim. Avuy el senyor Calderer ja casi domina 'l *métier* de versificar y ho fa ab soltura y discreció. Ara sols li falta viure, y saber viure, llensant prejudicis y pessimismes á recó y fent vía, amunt sempre, per la dressera, á plé sol, y entre cants y riallas; qu' es molt dolorós que un home jove, sanítós y robust hagi d'agafar la ploma pera escriure: *Avuy m' he llevat trist...*

ALTRAS PUBLICACIONS REBUDAS:

La Economía Nacional.—Follet explicatiu de la tasca que contenen el set primers números d'aquesta revista que dirigeix el famós economista D. Guillem Graell.

La deria de D. Pau.—Espatòtxada en un acte, original de 'n Pere Colomer y Fors (E. Vilaró), estrenada ab gran éxit á Romea. Ha sigut editada per «La Escena Catalana».

Caso de Lupus de la Cara de forma Hipertrófica Ulcerada.—Curació per medi dels Raigs Röntgen, feta pels doctors Comas y Prió.

Pobre Mare!—Drama en 1 acte y en prosa, original de 'n Emili Graells Castells y estrenat ab éxit en el Centre Obrer Calassanci.

Boletín del Centro Aragonés.—Revista quinzenal que 's publica á Barcelona. Havem rebut el primer número corresponent á Maig.

La Tosca.—Famós drama en 4 actes de Sardou, recentment traduht al catalá per J. M.ª Vila, y estrenat ab

gran aplauso al Romea. L'ha publicat ab elegant presentació en Salvador Bonavía.

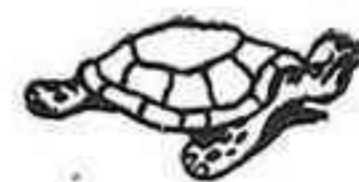
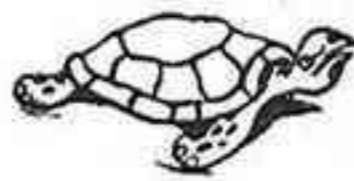
Almas grandes.—Una novela curta que firma D. R. Homedes Mundo. Se fa interessant y denota una excelent disposició.

Francesch Rusch.—Drama en 1 acte y en prosa, d'en Emili Graells Castells. No l'hem vist representar, pero creyem de bona fé que ha de resultar emocionant. Literariament es una obra discreta, que 's llegeix ab gust.

La Torre de Marfil.—Revista mensual de Literatura, Historia y Sociología. Se publica á León, Nicaragua, y la dirigeix D. S. Argüello.

L'Apotecari d'Olot.—Comedia en tres actes y en vers, una de las més populars de 'n Pitarra. Ha sigut novament editada per «La Escena Catalana».

SEPT SCIENCIES

AMOR TRIOMFANT

¡Cóm s'ha quedat parat, l'amich quan li he diti:
—¿Em díus que 's riu de mí, que 's riu de mon amor?
¿que 's riu de la passió qu'ha encés dintre el meu pit?
¿que ha pres com un joguet l'ardencia del meu cor?

¡Oh amich, quán felís soch, quín goig sentintho dir!
Tú 't creyas ser crudel, y has sigut bó per mí.

¿Veus aquests cims tan alts? ¿Veus aquest sol ardent?
¿Veus aquest mar inmens qu'al lluny se va fonent?
¿No sents el vent xiular? ¿No has vist á mitja nit
una munió d'estels brillar en el zenit?

Donchs, jo, per un somrís desfentse dels seus ulls,
el sol, el vent, el mar, els cims y el firmament,
ho hauría abaixat tot, dessota dels seus rulls,
tot ho hauría abastat per ferli acatament.

Y tu ara 'm vens á dir qu' es mon amor tan gran,
qu'ell sol ha desflorat lo que anhelava tant!

¡Ja veus, donchs, si hi tinch dret á dir que soch felís!
¡Ja veus com ab tos mots, m'has dut al paradís!—

JOHANNUS

PRINCIPAL

Acabada la temporada teatral, han comensat las atraccions y el cinematógrafo á fer de las sevas, y sembla que, per ara, no 's portan del tot malament. Las películes totes novas y interessants, son molt celebradas; y entre las *varietés* hi ha algun número bó, com *La taula del Dimoni*, que obté un veritable éxit.

Si l'Empresa segueix donant varietat al espectacle no es aventurada la victoria.

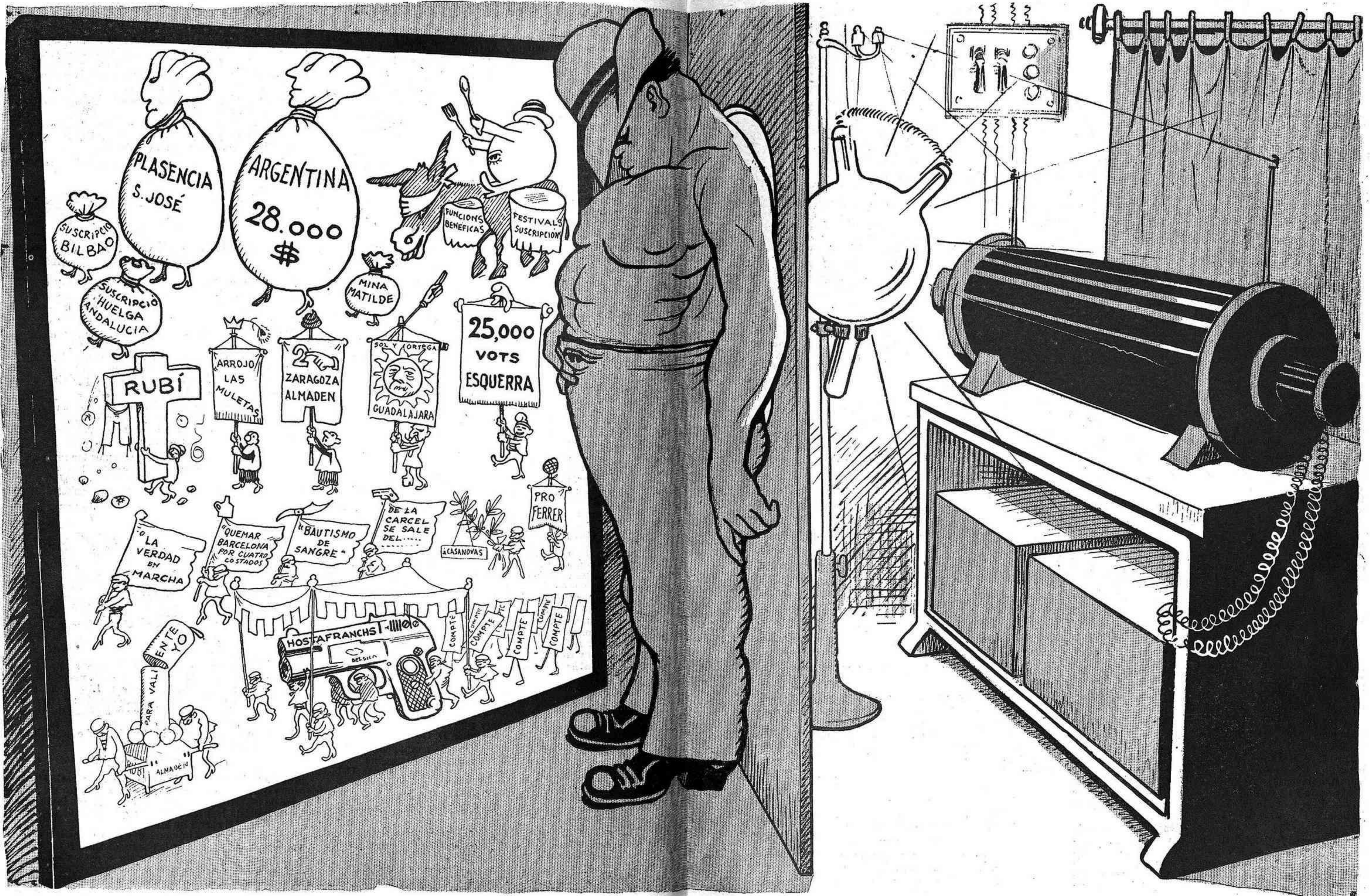
CIRCO BARCELONÉS

Els preus baratíssims de la taquilla, las varietats de primer ordre en els programas y la *samassilla del anti-kiosco* de las estrellas que hi prenen part son las causas primordials de la gran parroquia que continúa favorint el vell teatro del carrer de Montserrat.

Actualment, els dos números que més entussiasmas admiradors s'han captat son la celebradíssima *Bella Nudita*, ab la seva camisa á través de las épocas, y l'atreuit *Marius Bianchi*, anomenat rey dels ayres, que executa maravellosas evolucions ab son doble trapeç.

Per aquesta senmana anunciavan els cartells nous y importantíssims debuts, que anirém desgranant aixís que 'ls nostres propis ulls s'hi hagin recreat.

Corpus Lerrouxisti

La professó que va per dintre de don Alacandro, fotografiada per medi dels raigs X.

TÍVOLI

Continúan ab aplauso las representacions de la nova obra de 'n López Silva *Ninfas y Sátiros*.

S' ha reproduhit *Corpus Christi*, ab motíu de la diada.

En la darrera secció de la nit, extraordinari éxit de las famosas atraccions: la simpática E. Fougère, *chanteuse*, creadora del *Massatge*; las aplaudidas Correa y Gay, ab el seu cake-walk desenfrenat, y la espatarrant gitana Dora, que constituheix el Non Plus de la sicalipsis y entussiasma de tal modo als espectadors que 'ls obliga á contínua mandanga y *jaleo* interminable.

Dimecres havían de debutar sis noyas que fan no sé qué...

Ens en enterarém, y si ho fan bé, els ho recomanaré, porque m' agrada que de lo bó tothom se 'n gaudeixi.

NOVETATS

Fins avuy las obras en que més y millor s' ha significat la notable companyia cómica del Teatro de la Comedia de Madrit son las ja conegudas del nostre públich: *Pepita Reyes*, *El genio alegre*, *La escondida senda*, y *Las de Caín*. Y d' entre aquestas, potser, la més enquadrada en las condicions del personal artístich ha sigut *El genio alegre*.

Dimars degué estrenarse un juguet cómich en tres actes, original dels celebrats autors senyors Paso y Abati, quin títul es *El gran tacaño*. Per més que, á horas d' ara estarém al *cabo de la calle* de tot lo que pugui haver succehit, no dirém si es mascle y famella fins la senmana entrant, á causa del Corpus, que ha fet adelantar un día la tasca al *revistero*.

ELDORADO

Ab *La Castellana*, y ab molt de senyoríu per las butacas va debutar divendres passat la companyia que dirigeix la celebrada actríu donya María Tubau.

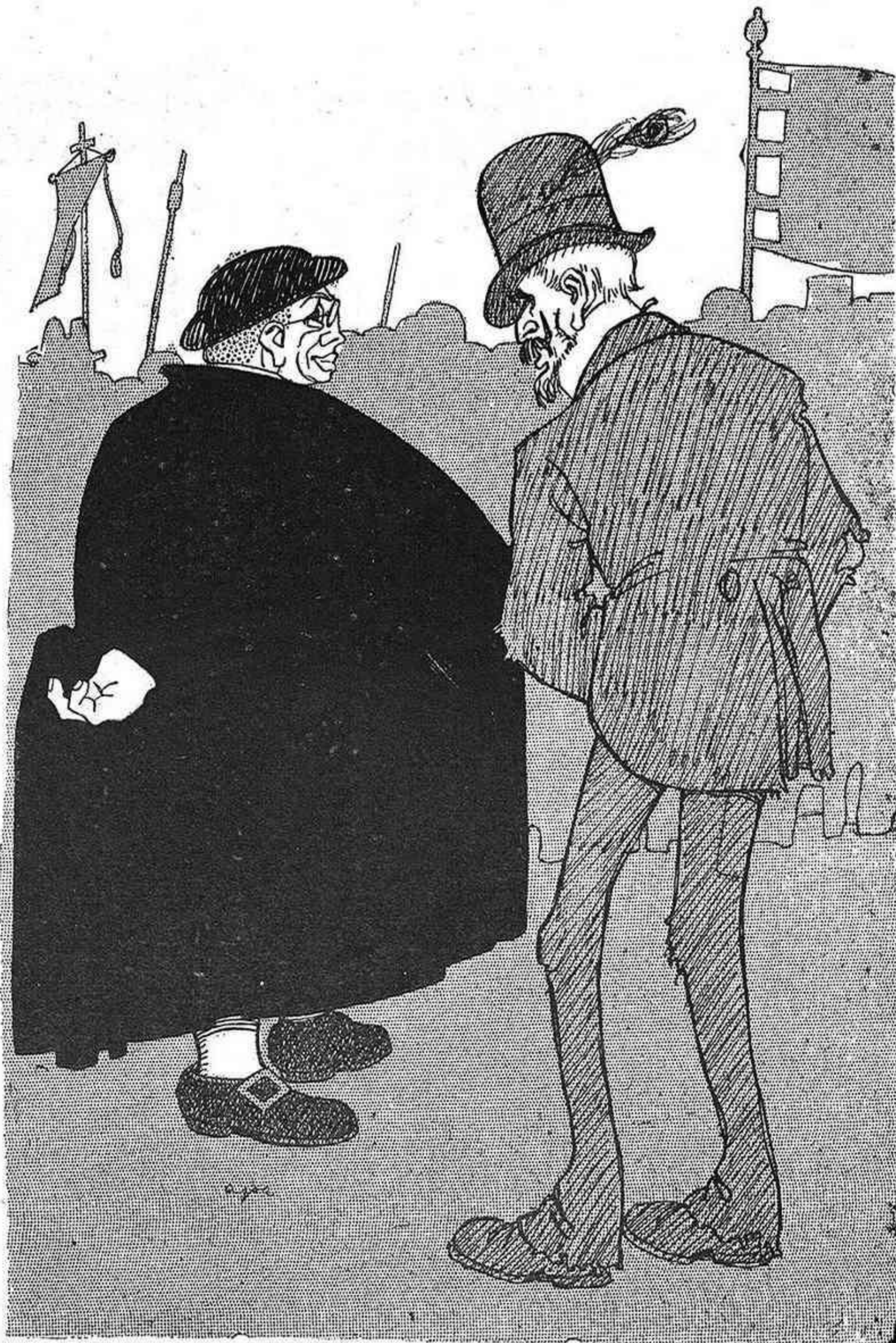
La comedia de l' Alfred Capús no té gaires mérits intrínsechs, pero com que 's presta al lluhiment de figuras, aquéstras, interpretadas perfectament pels notables actors castellans, varen servir molt bé de presentació y de salut al nostre públich.

Las senyoras Pardo, Asquerino y Soriano varen colaborar ab molta discreció á la tasca brillant de la senyora Tubau, qui conserva frescas aquellas excelents facultats d' expressió y de distinció que tanta fama li varen donar un día. El senyor Morano fou també molt aplaudit, y ab justicia.

El Caballero Lobo, de 'n Linares Rivas pot acceptarse de bon grat com á faula. Artísticament, y millor dit, plásticament, resulta vistosa la original producció de referencia, pero en el fons interessa poch l' acció, y sols el diálech, qu' es pulcre y ben cisellat, fa perdonar en certas ocasions la manca d' emoció y l' escassa consistencia que enclou l' assumpto.

La presentació mereix alabansas. La faula ha sigut posada ab decorat y indumentaria fets expressos, tal com

UN «ENCUENTRO»

MOSSÉN GRAS: —Holal... També ha vingut á honrar als Mártirs de la Patria, vosté?

DON CLODO: —Qué s' ha de fer!... Avuy per ells, demá per nosaltres.

se va estrenar á Madrit, en el «Teatro Español»; y que 'l conjunt resulta, ho demostra la cátedra ab els seus aplaudiments, que fa extensius á tota la companyia.

—S' anuncia l' estreno de *Papá Lebonnard*, comedia dramática que coneixém de sobras, per ser una de las creacions del eminent actor italiá Ermette Novelli. Y... ni una paraula més.

L. L. L.

¡QU' ES HERMOSA!

¡Qué n' es de bella y bonical!
¡qué n' es de maca y ben fetal!
Ja soch l' home més ditxós
que puga haverhi á la terra.

Té 'ls colors sonrosadets
y es tan fina com la seda;

es á dir: es un tresor
d' hermosura y gentilesa.

Sempre la porto á passeig,
la lluheixo cada festa,
y quan veig que me la miran
estich per dí: ¡Es meva, es meva!...

Tothom que la veu té celos
tothom que la veu té enveja,
y 'ls meus companys me preguntan
al mirarla: ¿D' hont l' has tret?

Jo, tot cofoy, sonrient,
els dich: La vareig coneixe
un jorn, junt ab sas companyas,
no tan hermosa com ella,
á dins d' un aparador
y aprop d' un rótul que deya:

GENT DE SPORTS

«Corbatas á 10 reales»,
allá á la Corbatinera.

TIMOTEO CUMÚ

¡Alsa, pilili!... Els periódichs de *sucesos misteriosos y crímenes horrendos, con todos los nombres y apellidos*, ¡quina mina acaban de trobar ab la tragedia descuberta el diumenge á la tarde al carrer del Estruch!

Un marit y muller, trossejats á cops de destrál; una filla seva de poch mesos, trinxada dintre d' un *mundo*; un rellogat, mort com un bè en mitj d' un bassal de sanch...

Y tot aixó, al fons d' una habitació tancada, sense soroll, sense antecedents, sense 'l més petit dato...

¡Animo, Sherlocks-Holmes barcelonins!.. Ab una mica d' imaginació y explotat ab salero, el filó pot ser inagotable. El públich babau espera frenétich, ab els cinch céntims á la má, las vostras historias, las vostras averiguacions y 'ls vostres infundis.

Si de deducció en deducció y de guatlla en guatlla no convertíu el quádruple assassinat del carrer del Estruch en un succés que deixi petit l' *affaire* de la viuda Steinheil, ¡sou una colla de neulas!

Duas solemnitats varen efectuar-se 'l diumenge á Barcelona y en abduas demostrá el nostre poble la seva educació cívica y la promptitut ab que respón á la veu dels que, per damunt de las humanas miserias, saben parlarli al cor y fer vibrar els seus sentiments.

Tant en la conducció al Cementiri nou de las despallas del insigne Albéniz com en la manifestació en honor dels mártirs de la patria, la nostra estimada ciutat volgué ser, y va saber serho, modelo de pobles cultes y dignes de realisar els ideals qu' en son pensament germinan.

LA ESQUELLA, orgullosa de ser un periódich netament barceloní, dedica un recort als mártirs de 1809 y posa sobre la tomba del gran Albéniz la humil floreta del seu sincer homenatge.

Sí, senyors, sí.

A Barcelona som molt catalans y molt amichs de la nostra gloriosa escena.

Pero 'l passat diumenge—y suposém que 'ls que vinguin succehirá lo mateix—va donarse funció en tres dotzenas de teatros, entre grans y petits, y ni en un sol d' ells va representarse cap obra catalana.

¿Culpa de las empresas?

No ho sabém.

Lo cert es que tots els teatros, representantshi obras castellanas, estavan plens á vessar.

—¡Ja ha vist l' automóvil qu' hem comprat?... L' altre diumenge varem estrenarlo.

—Y 'ls tranzeunts ¿no l' han estrenat encare?

Mariano Fortuny
1909

CONSELL D' AMICH

— Ja ho sabs, ara, Adrianet... Si vols fer carrera, has de canviar de gènit.

LAS COSAS, CLARAS

— ¿Que no 'ls agrada que 'ls tirin confetti?
— No, senyor: preferiríam que 'ns tiressin... las amonestacions.

Y que 'ls barceloníns continuém sent molt catalans y molt amichs de la nostra gloriosa escena.

Tením ja pagat el valor d' alguna de las casas que han de tirarse á terra en la *segona* secció de la Vía A.

En cambi, moltes de la secció *primera* que mesos há haurían d' haver sigut ja enderrocadas, s' aguantan tan guapas y tan frescas.

Veyám si al últim succehirá que desde la plassa del Angel, primer que véurer las embarcacións del port, tindré m' honor de contemplar la font de la plassa de Junqueras.

Gran espectació hi havia pera coneixer els resultats de la corrida de diumenge, que no va ser, en realitat, de bous contra torejadors, sinó de toreros contra toreros... No més faltava que 's clavessin las *banderillas* ells ab ells.

El desafió estava concertat entre 'ls mejicans López y Lombardini y 'ls espanyols ¡Ostioncito y Punteret.

La cátedra, com de costum, va equivocar-se, y la victoria va ser pels mejicans.

Ho celebrém ab intens regositg. Aixís, potser, aclaparats per las derrotas, els nostres *maletas* plegarán el ram... O se'n anirán á América á aprendre del ofici.

Y vet' aquí una nova manera de practicar l'intercambi.

¿Oy, senyor Ávila?

Dissapte, víctima de llarga enfermetat, va morir el coronel retirat senyor Careaga, al qui algunas vegadas LA ESQUELLA havia gastat brometas sense malicia.

Bellíssim subjecte en el fons y ánima excessivament candorosa, si algun defecte tenia era 'l d' haver-se pres massa en serio la defensa de don Alacandro.

***

Per cert que *El Progreso*, que ni davant d' un cadavre sab estarse de clavar bolas, al fer la biografia del difunt, no té reparo en escriure aquestas paraulas:

«Al terminar la guerra última fué Careaga llamado por Alfonso XII. De la entrevista pudo conven-

cerse el difunto monarca del carácter irreductible de Careaga, en términos que para no servir á la monarquía pidió el retiro.»

Tot aixó de *no servir á la monarquia* podrà semblar molt apropósit pera produhir efecte, pero té l'inconvenient de no ser veritat.

Per lo menos, nosaltres, y ab nosaltres tots els que un cert vespre assistirem á una conferencia pública donada pel difunt coronel á la *Fraternidad Republicana* de la Gran Vía, varem sentirli explicar á n'ell mateix que un día que á Madrid estava de guardia á Palacio, don Alfonso que, —son sas propias paraulas— *política aparte, era un rey muy democrata*, va cridarlo particularment pera confiarli un cárrech en una de las possessions del nord d' Africa.

Y en Careaga el va acceptar y va anar allí... y bona estona va estar el vespre de la conferencia referint al auditori las diversas cosas que havía fet durant la seva permanencia en la plassa del litoral africá.

De manera que, una de dugas: ó 'l difunt coronel aquella nit «va pendre 'l número» al públich, ó li ha pres ara el despreocupat autor de la seva biografía.

Pot escullir *El Progreso* la solució que millor li sembli. A nosaltres ens es igual.

—Sabs que 'm caso?...

—Ja ho sé, dona.

La portera, avuy, m' ho ha dit.

Que siga l' enhorabona!...

—Gracias.

—Y es un bon partit?

—Un jove molt guapo, filla...

Hereu, sol, y ab molts dinés...

—Un *partit únich*, pubilla,

¡ay, qui al teu lloch se trobés!

A causa del temps, no va poguer tenir lloch dijous de la senmana passada l' Homenatge als *Mártirs de la Patria*.

Els conspícuos organitzadors y las autoritats varen pujar al campanar de la Séu, y després d' una hora de guaytar als núvols, al veure que 'l temps senyalava pluja, decidiren aplassar la manifestació anunciada.

Y comentant aquesta resolució, deya, tot condolgut, un veterano dels de la Guerra d' Africa:

—Cóm aném degenerant, Senyor!... Té... per por de quatre gotas, ja no gosém ni sortir al carrer... Quí ho diría, que descendím de mártirs!...

¡Hola, hola!

¿Conque ara se li ha acudit al Ajuntament instalar al Parch un Pabelló de sericicultura?

¡Molt bé!... Aixó es precisament lo que 'ns faltava.

Una cria de cucas, que vingués á fer companyia als *cucos* que per la dreta y per la esquerra, pel cap y pels peus, se 'ns están menjant de víu en víu.

Acompanyat del arquitecte senyor Puig y Cadafalch, el *leader* del regionalisme D. Francesch Cambó, ha anat á visitar las famosas Excavacions d' Amurias.

Y parodiant á l' *Hámlet*

en l' acte del panteón,

davant las murallas gregas

díu qu' exclamava en Cambó:

—Ja ho veus, amich, tot cambia;

tot cambia en aquest món...

Ahí esplendors, avuy *caca*...

¡Lo que forem, y 'l que som!

Un francés y un inglés s' alaban las sevas respectivas patrias.

—No més vos haig de dir una cosa—exclama, per fi, l' inglés.—A Inglaterra, el poble es molt serio.

El francés fent la rialleta:

—Oh, es que de la serietat al ridícul no hi ha més que un pas...

—Ja ho sé—replica l' inglés molt amatent:—Hi ha 'l *pas de Calais*...

En Paludarias, qu' es viudo de fresch, fa projectes pera la canícula.

Un amich seu li pregunta:

—Y vosté ¿ahont pensa anar á estiuhejar, aquest any?

—No ho sé, encare, respón ell. Com que porto dol rigorós vuy respectar las conveniencias... Probablement me decidiré per una platja del Mar Negre,

NOTAS DE CASA

L' Ateneu La Familiar Obrera y l' Orfeó de Sans varen celebrar el passat diumenge en el teatro de la primera d' aquestas entitats una *Solemne Vetllada* en honor de l' Angel Guimerá, pera assistir á la qual reberem de la Comissió Organitzadora una amable invitació.

L' Associació de Cassadors de Barcelona va tenir també l' atenció de convidarnos á las *Tiradas Extraordinarias* de coloms que del 6 al 21 del corrent mes han d' efectuar-se al Tiro de Miramar

Per fi, l' Orfeó Gracienc ens invitá al *Concert donat* el dimecres á la nit als Socis protectors en el local del Círcul de Propietaris de Gracia.

Grans mercés á tots.

SOLUCIÓ

A LA XARADA DEL NÚMERO ANTERIOR

Ca-la-ve-ra-da.

EL SÍMBOLO DE LA GLORIA

—¿Vol comprar ginesta, senyoret?

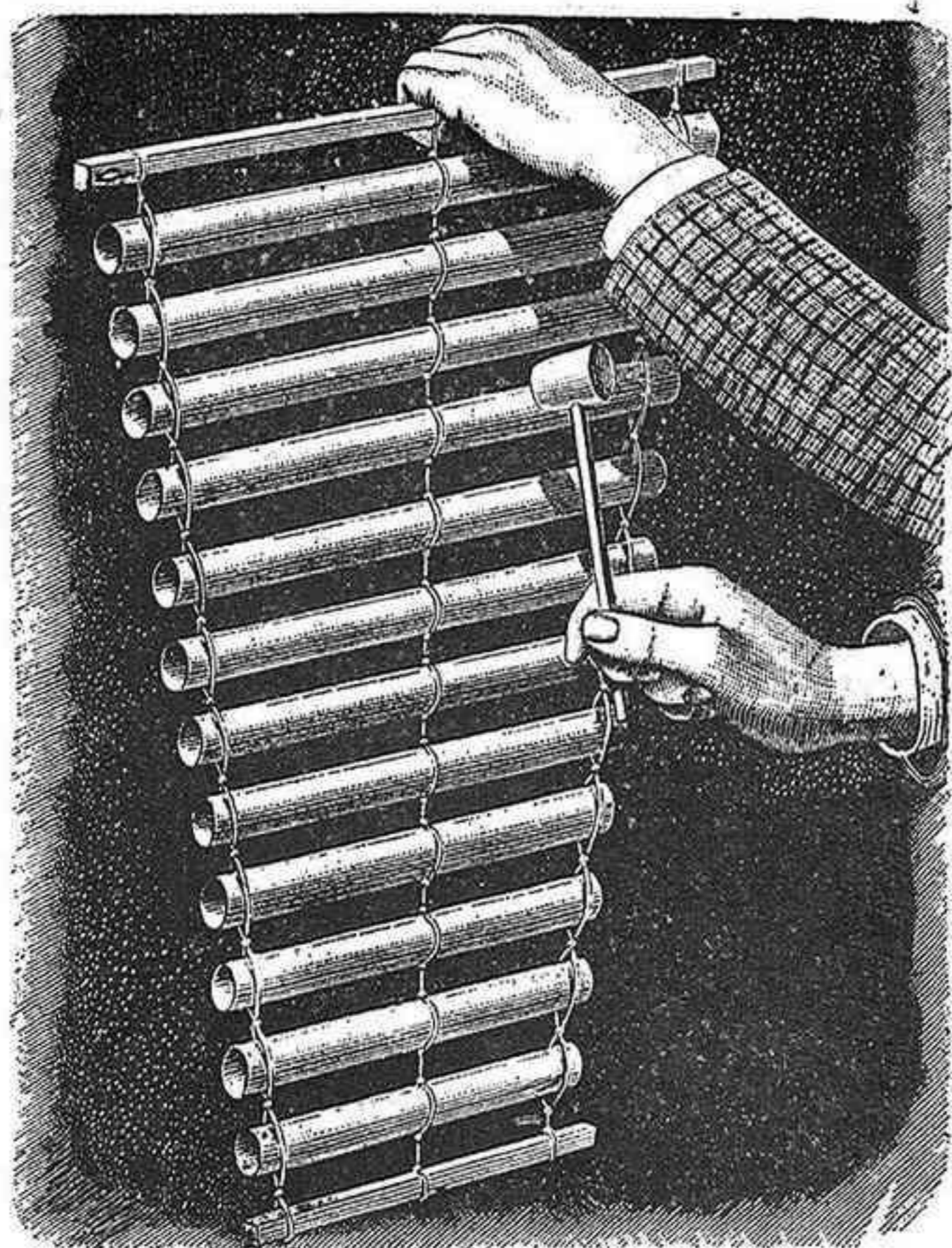
—Fugiu, dona, fugiu... A mí me la regalan.

Qui no 's distreu es perque no vol.

Aquell de nostres llegidors que tinga aficions filarmòniques, per exemple, podrà fabricarse un modest instrument de música, una lira, sense gastar un céntim.

La operació es senzillíssima: Agafan dotze tubos de cartró, com aquestos que serveixen per enviar periódichs, y després de donalshi una gradual llargaria de més á menos, els lligan l' un ab l' altre per medi de fils de seda que 's nusarán entre un y altre tubo, deixant un espay regular de uns dos centímetre, tal com vé descrit en el present grabat.

Un cop sostinguts els tubos d' aquesta conformitat, se lligarán els caps dels fils, á dalt y á baix, en dos llistóns de fusta, pera que l' instrumentista pugui sostenir l' aparell ab la má.

Ab l' altra má y ab l' ajuda d' un martellet construït ab un tap de suro y un llapis l' operador podrà ensajarse á tocar la lira, de la qual, ab sorpresa del auditori y del mateix concertista, sortirán las més estranyas y variadas notas.

XARADAS

I

Potser será un mal total,
pero, tres sigui ab franquesa,

com no porta dos-primera
molt aviat será entesa.

RAMIRO ESPINOSA Y ESPINOSA

II

La primera, un animal,
una lletra la segona
tersa inversa, vegetal
y, rumiant poca estona,
una carrera, es total.

MANEL SOMS

III

Mineral la primera
y la dos musical,
negació la tercera
y nom d' home total.

PERE CORTACANS (a) llegidor de LA CAMPANA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Ofici.
3 5 6 7 8 1 2.—Vi.
4 2 7 2 7 2.—Llegum.
4 1 2 7 2.—Metall.
1 5 1 2.—Color.
6 5 6.—Número.
3 5 —Nota musical.
7.—Consonant.

R. M. (H) FEDERAL

MUDANSA

Ab total van disputar
la Ramona y en Magí,
fins que aquest li va tirar
un pot de tot al segí.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

CONVERSA

—¿Sabs, Rafel, que avuy ha arribat el germá del Mero?
—¿D' ahont ha vingut?
—Del poble que acabém de dir entre 'ls dos.

PEP SERRADELL

TERS DE SÍLABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

1.ª línea: Apellido d' un tenor; 2.ª: S' hi juga á Montecarlo, y 3.ª: Els capellans ne portan.

P. ROMAGUERA

TARJETA

TOMÁS ULLIÓ

LLANSÁ

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas el títul d' una aplaudida ópera.

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

GEROGLÍFICH

K POLKA

I NOTA I

JOAQUIM SANS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

JUANITA

LA PERFECTA COCINERA

Libro indispensable á toda señora que sea buena ama de gobierno de su casa

Un tomo, Ptas. 2 = Encuadernado, Ptas. 3

Obra nueva = FELIPE TRIGO = Novedad

En la carrera

Un tomo en 8°, Ptas. 3'50

W. SHAKESPEARE

Conte d'hivern

Un tomo en octau, Ptas. 1

M. MARTÍNEZ BARRIONUEVO

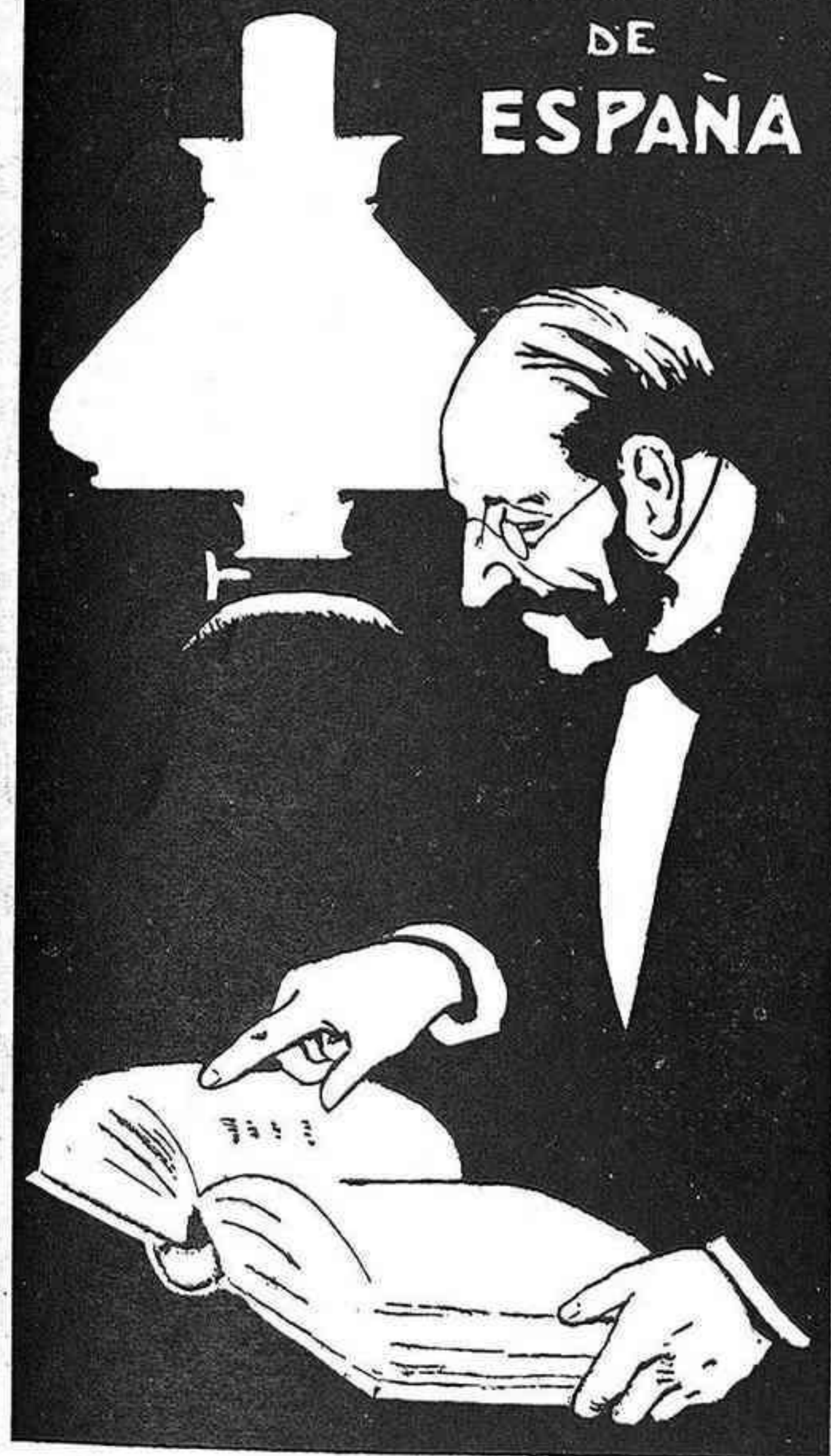
LOS HUMILDES

PACA CIELOS

Un tomo en 8°, Ptas. 3

ANUARIO RIERA

EXCLUSIVO
DE
ESPAÑA

Dos tomos en 4°, Ptas. 23

GUILLERMO LÓPEZ

EL OBRERO EN MATRIMONIO

Un tomo en 8°

Ptas. 1

LA REFORMA HIPOTECARIA

Antecedentes históricos y texto

DE LA

Ley de 21 de Abril de 1909

Un tomo en 8°, Ptas. 2

CONSULTOR JURÍDICO

DEL

AUTOMOVILISTA

Un tomo en 8°, Ptas. 2

Demá dissapte

LA CAMPANA DE GRACIA

publicará una gran plana ilustrada,

AB LA PROFESSÓ DEL

Corpus polítich

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor. Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EL CRIT DE LA INTELLECTUAL

—Ja ho veyéu, companyeras: homenatge ahir, homenatge avuy, homenatge demà,... homenatges sempre!... Y'ls donatges, quàn esperan ferlos?...

apa